Druk nr 373

PROJEKT

UCHWAŁA NR ...../2026
RADY POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO
z dnia ..... 2026 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2026-2030

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1684, z późn. zm.) oraz art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 884), Rada Powiatu Wołomińskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych, przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2026-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wołomińskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Radca Prawny

Elektronicznie podpisany przez Juliana Kapalska
Data: 2026.11.16 10:12:41 +01'00'

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie
Z-ca DYREKTORA PCPR
Agata Zędzian-Andrzejczyk

STAROSTA
Arkadiusz Werelich

Uzasadnienie:

Zgodnie z art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 884) do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

1. rehabilitacji społecznej,
2. rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
3. przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2026-2030" został opracowany na bazie doświadczeń wynikających z realizacji Programu w latach 2022-2025 oraz bieżącej analizy problematyki osób niepełnosprawnych, w oparciu o dane przekazane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, wydziały merytoryczne urzędów gmin i Starostwa Powiatowego.

W Programie określono cel główny oraz cele strategiczne. Dla każdego celu zostały opracowane i ustalone zadania oraz mierniki. Dokument wskazuje również realizatorów i partnerów oraz źródła finansowania.

Głównym celem strategicznym Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2026 – 2030 jest:
zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami wsparcia umożliwiającego pełne uczestnictwo w życiu społecznym, edukacyjnym i zawodowym oraz poprawę jakości ich życia poprzez koordynację działań powiatowych i dostęp do niezbędnych usług.

Cel ten będzie osiągnięty poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

1. Zwiększenie poziomu aktywności społecznej oraz uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w życiu społecznym Powiatu Wołomińskiego
2. Zwiększenie dostępności i zakresu usług rehabilitacji społecznej oraz wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnościami
3. Zwiększenie dostępności edukacji oraz możliwości podnoszenia kwalifikacji przez dzieci, młodzież i osoby z niepełnosprawnościami
4. Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami oraz poprawa ich dostępu do rynku pracy
5. Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie potrzeb, potencjału i praw osób z niepełnosprawnością.

Program wyznacza główne kierunki działań w zakresie polityki społecznej Powiatu, mające służyć podnoszeniu jakości życia osób z niepełnosprawnościami, które ze względu na szczególną sytuację życiową, zdrowotną, społeczną i zawodową nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, społecznym, publicznym i zawodowym.

Działania zapisane w Programie zmierzają do aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym, kulturalnym, sportowym, edukacyjnym w zakresie przysługujących im praw, eliminacji zjawiska wykluczenia osób z niepełnosprawnościami, które może być przyczyną ich społecznej eliminacji i marginalizacji.

Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie w Wołominie
Z-ca DYREKTORA PCPR
Agata Żeglan-Andrzejczyk

Załącznik nr 1
do Uchwały nr VII - /2026
Zarządu Powiatu Wołomińskiego
z dnia ..... 2026 r.

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE WOŁOMIŃSKIM NA LATA 2026-2030

WOŁOMIN 2026

Spis treści

I. WSTĘP ... 3

II. DIAGNOZA I OCENA SYTUACJI OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W POWIECIE WOŁOMIŃSKIM ... 4

1. Definicje niepełnosprawności ... 4
2. Charakterystyka osób z niepełnosprawnością oraz orzecznictwo w powiecie wołomińskim ... 7
3. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia osób z niepełnosprawnościami w powiecie wołomińskim ... 13
4. Działania powiatu wołomińskiego na rzecz osób niepełnosprawnych ... 18
5. Diagnoza potrzeb osób z niepełnosprawnościami w powiecie wołomińskim ... 28

III. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ PROGRAMU NA LATA 2026-2030 ... 31

IV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA, REALIZATORZY PROGRAMU ... 38

V. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU ... 39

VI. PODSUMOWANIE ... 40

VII. SPIS WYKRESÓW I TABEL ... 41

I. WSTĘP

„Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2026-2030" (zwany dalej Programem) to dokument określający kierunki i koordynujący działania z zakresu polityki społecznej powiatu wołomińskiego, ukierunkowane na rozwiązywanie problemów osób z niepełnosprawnościami w obszarze rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnienia oraz ochrony ich praw.

Program zakłada stworzenie spójnego systemu wsparcia i wdrożenie rozwiązań umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami godne, samodzielne i niezależne życie oraz przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji. Osoby z niepełnosprawnościami mają prawo do otrzymywania wsparcia, które pozwoli im zniwelować ograniczenia wynikające z niepełnosprawności i umożliwi równy dostęp do praw obywatelskich. Program zakłada przede wszystkim integrację tych osób w środowisku lokalnym oraz systematyczne usuwanie barier psychologicznych, społecznych i fizycznych utrudniających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Celem programu jest zwiększenie samodzielności, dostępności usług oraz aktywnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i zawodowym mieszkańców powiatu wołomińskiego poprzez skoordynowanie działania samorządu, instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych. Wykonano kompleksową diagnozę i ocenę sytuacji osób z niepełnosprawnościami na obszarze powiatu wołomińskiego, zidentyfikowano dotychczas podejmowane działania oraz określono kierunki interwencji, celi strategicznych i operacyjnych, a także podmioty odpowiedzialne za ich realizację.

Program zakłada szeroką współpracę międzyinstytucjonalną i międzysektorową, obejmującą administrację samorządową, jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, instytucje ochrony zdrowia oraz inne podmioty działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami w powiecie wołomińskim. Podejście to ma na celu zapewnienie spójności i efektywności podejmowanych działań.

Opracowanie i realizacja Programu przez powiat wynika z obowiązku ustawowego określonego w ustawie z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2026 r. poz. 884, z

późn. zm.). Do zadań powiatu należy m.in. przygotowanie i wdrażanie powiatowych programów na rzecz osób z niepełnosprawnościami, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych. Zgodnie z art. 35a ustawy powiat realizuje również działania ograniczające skutki niepełnosprawności, współpracuje z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami, a także dofinansowuje ze środków PFRON likwidację barier architektonicznych, komunikacyjnych i technicznych zgodnie z indywidualnymi potrzebami tych osób.

Program ten stanowi kontynuację założeń „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2022-2025". Powstał w oparciu o dane przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego, pracodawców i organizacje społeczne. Adresatami Programu są osoby z niepełnosprawnościami oraz ich rodziny zamieszkujące na terenie powiatu wołomińskiego, a za jego koordynację odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

II. DIAGNOZA I OCENA SYTUACJI OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W POWIECIE WOŁOMIŃSKIM

1. Definicje niepełnosprawności

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku niepełnosprawność oznacza „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy".

Według innej definicji: niepełnosprawność, to długotrwały stan, w którym występuje obniżenie sprawności funkcji fizycznych, psychicznych, intelektualnych lub sensorycznych, które na skutek barier istniejących w środowisku życia osoby z niepełnosprawnością uniemożliwiają na równi z osobami sprawnymi na pełny udział w życiu społecznym.

Niepełnosprawność to zjawisko będące funkcją negatywnych reakcji społecznych (wyizolowania, stygmatyzacji, dyskryminacji) na inność osoby z dysfunkcją, zmuszającą ją wskutek stereotypów istniejących w danym środowisku do przyjęcia takich definicji własnej roli i statusu społecznego, które powodują jej wykluczenie (lub też poważne ograniczenie) z uczestnictwa w zwykłej aktywności społecznej i ekonomicznej członków danej społeczności. Niepełnosprawność jest zjawiskiem dynamicznym i rozwojowym. Świadczą o tym m.in.: rozwój relacji osób zdrowych do osób z niepełnosprawnością, zwiększający się obszar wiedzy dotyczący tego środowiska (głównie propagowany przez media społecznościowe), jak też rozwój technologiczny stwarzający nowe metody rehabilitacji[1].

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) odegrała istotną rolę w uporządkowaniu różnorodnych definicji związanych z pojęciem niepełnosprawności. W 1980 roku zatwierdziła ona Międzynarodową Klasyfikację Uszkodzeń, Niepełnosprawności i Upośledzeń. Zgodnie z jej założeniami „uszkodzenie" ma charakter biomedyczny i odnosi się do każdej utraty lub nieprawidłowości w budowie anatomicznej narządów albo w funkcjonowaniu fizycznym bądź psychicznym.

W polskim systemie prawnym różne poziomy niepełnosprawności zostały ujęte jako tzw. stopnie niepełnosprawności. Zostały one określone i usankcjonowane w ustawie z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Oceny te wydają zespoły do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności. Ustawa określa trzy stopnie niepełnosprawności:

1) znaczny,
2) umiarkowany,
3) lekki.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

[1] https://mans.org.pl/projekty/wp-content/uploads/2024/02/Praca_Charakterystyka_rodzaje_niepe%C5%82nosprawno%C5%9Bci.pdf [21.11.2025]

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację[2].

Według Głównego Urzędu Statystycznego w dniu 31 grudnia 2024 r. w Polsce było 3,9 mln osób, które posiadały ważne orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności wydane przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne. Osoby te stanowiły 10,5% ogólnej liczby ludności Polski. Stopień umiarkowany niepełnosprawności orzeczono w 41,1% przypadków, znaczny w 29,1%, a lekki w 24,0%. Pozostałe orzeczenia były wydawane dla dzieci, które nie ukończyły 16 roku życia, bez określonego stopnia (5,8%). Kobiety stanowiły ponad połowę (53,3%) populacji osób niepełnosprawnych prawnie. Najwięcej takich osób (555,7 tys.) było w wieku 70–74 lata[3].

[2] Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2026 r., poz. 884, z późn. zm.).

[3] Raport GUS „Osoby niepełnosprawne w 2024r."https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoleczna/osoby-niepelnosprawne-w-2024-r-,26,7.html [21.11.2025]

2. Charakterystyka osób z niepełnosprawnością oraz orzecznictwo w powiecie wołomińskim

Analiza danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie (dalej: PZdsOoN) prowadzi postępowania administracyjne w zakresie wydawania orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.

Poniższe zestawienia dotyczące osób z niepełnosprawnością w powiecie wołomińskim opierają się na danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie za lata 2022-2025.

Wykres 1. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie w latach 2022-2025

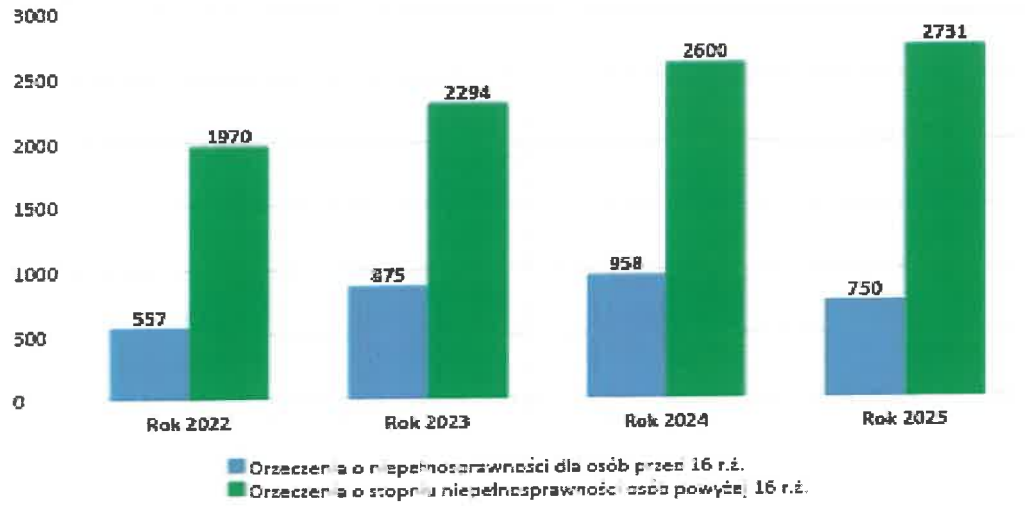

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Analiza danych dotyczących liczby wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w latach 2022–2025 przez PZdsOoN pokazuje, że w grupie osób przed 16 rokiem życia liczba wydanych orzeczeń wzrosła z 557 w 2022 roku do 875 w 2023 roku, a następnie do 958 w 2024 roku, co stanowi najwyższą wartość w analizowanym okresie. W 2025 roku nastąpił spadek do 750 orzeczeń, jednak liczba ta nadal pozostaje wyższa niż w roku 2022. W przypadku osób powyżej 16 roku życia obserwuje się systematyczny wzrost liczby orzeczeń w każdym kolejnym roku. Liczba ta zwiększyła

się z 1 970 w 2022 roku, do 2 294 w 2023 roku, następnie 2 600 w 2024 roku, osiągając 2 731 w 2025 roku. Oznacza to wyraźną tendencję wzrostową w całym badanym okresie.

Na podstawie szczegółowych danych dotyczących przyczyn orzekania o niepełnosprawności można zauważyć, że wśród osób powyżej 16. roku życia dominują orzeczenia związane z dysfunkcjami narządu ruchu. Wśród osób poniżej 16 r.ż. najwięcej wydanych orzeczeń o niepełnosprawności związanych jest z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi.

Tabela 1. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osobom poniżej 16 r. ż. w powiecie wołomińskim w latach 2022-2025 wg przyczyny niepełnosprawności

Przyczyny niepełnosprawności	**Rok 2022**	**Rok 2023**	**Rok 2024**	**Rok 2025**
	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń
01-U - upośledzenia umysłowe	7	18	4	5
02-P - choroby psychiczne	12	12	8	6
03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	33	52	48	51
04-O - choroby narządu wzroku	11	21	15	2
05-R - upośledzenia narządu ruchu	40	59	50	30
06-E - epilepsja	12	26	14	16
07-S - choroby układu oddechowego i krążenia	29	30	29	20
08-T - choroby układu pokarmowego	9	13	8	20
09-M - choroby układu moczowo-płciowego	15	14	13	10
10-N - choroby neurologiczne	70	106	80	42
11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	70	105	100	85
12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe	249	419	589	463
RAZEM	557	875	958	750

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Najliczniejszą grupę przyczyn niepełnosprawności w analizowanym okresie stanowią całościowe zaburzenia rozwojowe (kod 12-C). Drugą istotną grupą są inne schorzenia (kod 11-I), obejmujące m.in. choroby metaboliczne i endokrynologiczne. Znaczący udział mają również choroby neurologiczne (kod 10-N), choć w tym przypadku widoczny jest trend spadkowy – od 106 orzeczeń w 2023 roku do 42 w 2025 roku.

Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom powyżej 16 r. ż. w powiecie wołomińskim w latach 2022-2025 wg. przyczyny niepełnosprawności

Przyczyny niepełnosprawności	**Rok 2022**	**Rok 2023**	**Rok 2024**	**Rok 2025**
	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń	Liczba wydanych orzeczeń
01-U - upośledzenia umysłowe	26	29	23	17
02-P - choroby psychiczne	187	238	274	288
03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	64	80	84	101
04-O - choroby narządu wzroku	49	55	59	35
05-R - upośledzenia narządu ruchu	551	714	752	750
06-E - epilepsja	35	44	50	31
07-S - choroby układu oddechowego i krążenia	202	282	297	301
08-T - choroby układu pokarmowego	74	70	81	115
09-M - choroby układu moczowo-płciowego	111	124	154	161
10-N - choroby neurologiczne	498	464	585	641
11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	106	119	131	168
12-C - całościowe zaburzenia rozwojowe	67	75	110	121
RAZEM	1970	2294	2600	2729

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Najczęstszą przyczyną wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 r.ż. były schorzenia i dysfunkcje narządu ruchu (kod 05-R). W latach 2022-2025 można zaobserwować znaczący wzrost w zakresie chorób psychicznych (kod 02-P), chorób układu oddechowego i krążenia (kod 07-S) oraz w zakresie chorób neurologicznych (kod 10-N).

PZdsOoN realizuje ponadto wydawanie legitymacji dokumentującej niepełnosprawność oraz karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych.

Tabela 3. Liczba wydanych legitymacji dokumentujących niepełnosprawność oraz liczba wydanych kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych w powiecie wołomińskim w latach 2022-2025.

	2022	**2023**	**2024**	**2025**
Legitymacja dokumentująca niepełnosprawność	910	1 367	1 502	1 458
Karta parkingowa	546	847	947	1 055

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Obserwowany wzrost liczby wydawanych kart parkingowych oraz utrzymująca się wysoka liczba wydawanych legitymacji osób z niepełnosprawnościami mogą świadczyć zarówno o rosnącej liczbie osób korzystających z uprawnień wynikających z posiadanego orzeczenia, jak i o zwiększającej się świadomości mieszkańców w zakresie przysługujących im praw i form wsparcia.

Analiza danych Poradni Pedagogiczno-Psychologicznych z terenu powiatu wołomińskiego.

Prawa osób z niepełnosprawnościami w obszarze edukacji reguluje ustawa Prawo oświatowe z 14 grudnia 2016 r. (t.j. Dz.U.2026, poz. 820, z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta nauczyciela. Zgodnie z przepisami uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mają prawo do dostosowania procesu kształcenia do swoich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych. Realizacja tych praw opiera się na opiniach i orzeczeniach wydawanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne w oparciu o przeprowadzone badania specjalistyczne. Określają one rodzaj i stopień niepełnosprawności, a także wskazują formę kształcenia

odpowiednią do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka, w tym dziecka z niepełnosprawnością.

Zasady funkcjonowania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych, reguluje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. (Dz. U. z 2023 r., poz. 2499). Akt ten określa sposób diagnozowania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci oraz udzielania im specjalistycznej pomocy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej.
Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne z terenu powiatu wołomińskiego w ramach objęcia pomocą diagnostyczną dzieci z niepełnosprawnościami w latach 2022-2025 wydały następujące orzeczenia:

Tabela 4. Rodzaje orzeczeń wydanych przez Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne z powiatu wołomińskiego w latach 2022-2025

	Rok 2022	**Rok 2023**	**Rok 2024**	**Rok 2025**
Liczba przeprowadzonych diagnoz	4 308	9 846	11 654	8 936
Liczba wydanych opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju	387	513	503	524
Liczba orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania	207	240	219	312
Liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego	1 015	1 350	1 522	1 892
Liczba orzeczeń o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	6	7	19	18

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie Rocznej informacji z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2022-2025"

Edukacja dzieci z niepełnosprawnościami na terenie powiatu wołomińskiego.

Do zadań powiatu w obszarze edukacji należy prowadzenie szkół specjalnych oraz placówek oświatowych zapewniających kształcenie specjalne, w tym zapewnienie odpowiedniej kadry oraz infrastruktury.
Powiat Wołomiński prowadzi 3 szkoły specjalne:

- Szkoła Podstawowa Specjalna im. Marii Konopnickiej w Radzyminie
  - w roku szkolnym 2025/2026 z kształcenia specjalnego korzystało 166 uczniów.
- Zespół Szkół Specjalnych im. Ks. Jana Twardowskiego w Wołominie
  - w roku szkolnym 2025/2026 uczęszczało 124 uczniów.
- Zespół Szkół Specjalnych im. M. Grzegorzewskiej w Ostrówku
  - liczba uczniów wynosi odpowiednio 57 w szkole podstawowej specjalnej oraz 35 w szkole przysposabiającej do pracy.

Na terenie powiatu wołomińskiego dostępność wychowania przedszkolnego z oddziałami specjalnymi i integracyjnymi jest zróżnicowana, funkcjonują między innymi:

- w Markach działa jedno przedszkole niepubliczne, w którym utworzono jeden oddział integracyjny. Uczęszcza do niego 3 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.
- w Ząbkach funkcjonują zarówno placówki publiczne, jak i niepubliczne oferujące oddziały specjalne i integracyjne:
  - w przedszkolu publicznym nr 2 „Leśny Zakątek" działa 1 oddział specjalny, do którego uczęszcza 4 dzieci z orzeczeniem.
  - w sektorze niepublicznym działają 2 przedszkola: „Nasza Lokomotywa" z 1 oddziałem integracyjnym (4 dzieci) oraz „Bezpieczny Przedszkolak", gdzie funkcjonują 2 oddziały integracyjne, obejmujące łącznie 9 dzieci.
- w gminie Tłuszcz działa 1 przedszkole publiczne z oddziałami integracyjnymi. Funkcjonują tam 2 grupy, do których uczęszcza 4 dzieci z orzeczeniem.
- w Radzyminie funkcjonuje 1 placówka niepubliczna, w której działają 3 oddziały obejmujące łącznie 9 dzieci z orzeczeniem.

Porównanie danych dotyczących liczby uczniów objętych kształceniem specjalnym w szkołach prowadzonych przez Powiat Wołomiński z liczbą wydawanych przez Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wskazuje na systematyczny wzrost zapotrzebowania na specjalistyczne formy wsparcia edukacyjnego. W latach 2022–2025 liczba wydanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wzrosła z 1 015 do 1 892, co oznacza wzrost o ponad 86%. Jednocześnie

w roku szkolnym 2025/2026 do szkół specjalnych prowadzonych przez Powiat Wołomiński uczęszczało łącznie 382 uczniów. Dane te pokazują, że znaczna część dzieci i młodzieży posiadających orzeczenia realizuje obowiązek przedszkolny lub szkolny w placówkach ogólnodostępnych i integracyjnych, korzystając z dostosowanych form organizacji nauki i wsparcia specjalistycznego. Obserwowany wzrost liczby diagnoz oraz wydawanych orzeczeń wskazuje na konieczność dalszego rozwijania lokalnego systemu edukacji włączającej i specjalnej, zwiększania dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wzmacniania potencjału kadrowego i organizacyjnego placówek oświatowych, tak aby zapewnić dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami możliwość korzystania z edukacji odpowiadającej ich indywidualnym potrzebom i możliwościom rozwojowym.

3. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia osób z niepełnosprawnościami w powiecie wołomińskim

Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonuje rozbudowana sieć instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych wspierających osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny. System ten obejmuje jednostki samorządu powiatowego i gminnego, instytucje ochrony zdrowia i edukacji, a także organizacje społeczne i podmioty ekonomii społecznej.

Do najważniejszych jednostek realizujących zadania wynikające z ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, z zakresu wsparcia osób z niepełnosprawnościami na poziomie powiatowym należą:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie, zwane dalej „PCPR" działa jako jednostka samorządowa powiatu wołomińskiego, powołana Uchwałą Rady Powiatu Wołomińskiego Nr IV-18/99 z dnia 12.01.1999 r. Realizuje zadania własne powiatu wołomińskiego oraz zadania zlecone z administracji rządowej z zakresu działań skierowanych do środowisk osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin, pomocy społecznej, wspierania rodziny, pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy domowej.

PCPR realizuje również zadania zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji społecznej w ramach przyznanych środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie działa na podstawie ustawy z dn. 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Do jego głównych zadań należy:

1/ wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności — dla osób, które nie ukończyły 16. roku życia;

2/ wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności — dla osób powyżej 16. roku życia;

3/ orzekanie o wskazaniach do ulg i uprawnień;

4/ orzekanie do celów pozarentowych:

- wydawanie legitymacji osobom niepełnosprawnym;
- wydawanie karty parkingowej;
- określanie potrzeby wsparcia w zatrudnieniu;
- wskazywanie konieczności turnusów rehabilitacyjnych, terapii zajęciowej lub uzasadnienie potrzeby sprzętu rehabilitacyjnego lub pomocy technicznych;
- określanie potrzeby stałej opieki lub udziału opiekuna w życiu osoby niepełnosprawnej.

Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie

Zadania Powiatowego Urzędu Pracy (zwanego dalej „PUP"), zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, obejmują wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, w tym m.in. organizowanie szkoleń, przekwalifikowań, poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy. PUP zajmuje się także inicjowaniem i realizacją programów aktywizujących

zawodowo, które mają na celu zwiększenie szans osób na rynku pracy, oraz organizowaniem i finansowaniem różnych form pomocy wymienionych w ustawie.

Pozostałe jednostki powiatowe o charakterze opiekuńczym

- Powiatowe Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kobyłce utworzone zostało w ramach rządowego programu „Centra Opiekuńczo-Mieszkalne"; finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego, w celu zapewnienia wsparcia osobom z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu;
- Dom Pomocy Społecznej w Zielonce pełni funkcję opiekuńczą i rehabilitacyjną, świadczy także usługi w zakresie potrzeb bytowych, opiekuńczych i wspomagających;
- Dom Pomocy Społecznej w Radzyminie - przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych i z chorobą Alzheimera.

Jednostki powiatowe wsparcia dziennego

Powiatowe jednostki wsparcia dziennego stanowią jeden z kluczowych filarów lokalnej polityki społecznej, tworząc przestrzeń, w której osoby potrzebujące otrzymują codzienne, realne i dostępne wsparcie.

- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kobyłce - placówka pobytu dziennego, udzielająca wsparcia osobom z doświadczeniem choroby psychicznej;
- Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy Nr 3 w Tłuszczu - placówka przeznaczona dla osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Ząbkach – placówka pobytu dziennego dla osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Radzyminie - placówka pobytu dziennego, zapewniająca wsparcie dla dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie, w tym osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi i spektrum autyzmu;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Rojkowie – utworzona w 2025 roku placówka pobytu dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Powiatowe placówki oświatowe

Powiatowe placówki oświatowe stanowią istotny element lokalnego systemu edukacji, realizując zadania związane z kształceniem, wychowaniem oraz wspieraniem rozwoju dzieci.

- Zespół Szkół Specjalnych im. Ks. Jana Twardowskiego w Wołominie;
- Szkoła Podstawowa Specjalna im. Marii Konopnickiej w Radzyminie;
- Zespół Szkół Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Ostrówku.

Powiatowe poradnie specjalistyczne

Powiatowe poradnie specjalistyczne realizują zadania z zakresu diagnozy, terapii oraz poradnictwa dla dzieci, młodzieży i ich rodzin.

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wołominie;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zielonce;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tłuszczu;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Markach;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Ząbkach
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Radzyminie.

Mieszkalnictwo wspomagane i treningowe

Mieszkalnictwo wspomagane i treningowe to dziś jeden z najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów polityki społecznej, odpowiadający na potrzebę tworzenia bezpiecznych, dostępnych i elastycznych form zamieszkania dla osób, które – z różnych powodów – wymagają okresowego lub długoterminowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. To rozwiązania, które łączą w sobie ideę samodzielności z profesjonalnym towarzyszeniem, umożliwiając mieszkańcom stopniowe wzmacnianie kompetencji życiowych, odbudowę poczucia sprawczości oraz przygotowanie do bardziej niezależnego życia.

- Mieszkania wspomagane, ul. 1 Maja 36 w Wołominie;
- Mieszkania treningowe, ul. M. Sasina 14 w Wołominie.

Jednostki organizacyjne gmin

Na poziomie gmin funkcjonują instytucje realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej i wsparcia środowiskowego:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobyłce;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Markach;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzyminie;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tłuszczu;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Ząbkach;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jadowie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klembowie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poświętnem;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strachówce.

Gminne jednostki wsparcia dziennego

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Wołominie - jednostka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnością intelektualną.

Podmioty ochrony zdrowia

- Szpital Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Wołominie;
- Hospicjum Opatrzności Bożej w Wołominie prowadzone przez Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści;
- Gminne ośrodki zdrowia;
- Podmioty niepubliczne;
- Zakład opiekuńczo – leczniczy przy Szpitalu MBNP w Wołominie.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Na terenie powiatu funkcjonuje również wiele organizacji pozarządowych prowadzących działania rehabilitacyjne, integracyjne i pomocowe, m.in.:

- Polski Związek Niewidomych – Okręg Mazowiecki, Koło w Wołominie;
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Koło Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Ząbkach;
- „Stowarzyszenie z Możliwościami" w Wołominie;

- Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – Koło w Kobyłce;
- Drewnickie Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Empatia";
- Stowarzyszenie „Educentrum" Kobyłka;
- Centrum Integracji Społecznej w Markach.

Inicjatywy społeczne i środowiskowe

- Klub Osób Niepełnosprawnych „Muminki" działający z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Zielonce;

Podmioty ekonomii społecznej

Do podmiotów ekonomii społecznej działających na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem należą:

- Spółdzielnia Socjalna „Podkowa" w Kobyłce;
- Spółdzielnia Socjalna „Pożytek" w Tłuszczu;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej przy Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych „Drewnica" w Ząbkach;
- Kluby Integracji Społecznej w Tłuszczu, Klembowie, Wołominie oraz w Ząbkach.

4. Działania powiatu wołomińskiego na rzecz osób niepełnosprawnych

Powiat Wołomiński realizuje działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami zgodnie z zasadą wyrównywania szans, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz wspierania niezależnego życia. Działania te prowadzone są przez jednostki organizacyjne powiatu, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające w obszarze polityki społecznej, edukacji, ochrony zdrowia i rynku pracy. System wsparcia obejmuje działania z zakresu rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej, aktywizacji społecznej, wsparcia rodzin oraz ochrony praw osób z niepełnosprawnościami.

4.1. Rehabilitacja społeczna i wspieranie samodzielności

Jednym z podstawowych kierunków działań Powiatu Wołomińskiego jest wspieranie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez rozwój usług społecznych i rehabilitacyjnych. Działania te realizowane są głównie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie przy wykorzystaniu środków własnych powiatu, środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dane prezentowane w Tabeli 5 oraz 6) oraz programów rządowych. W ramach tego obszaru realizowane są w szczególności:

- dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu,
- wsparcie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych,
- realizacja programu „Aktywny Samorząd",
- działania wspierające dostępność mieszkań i środowiska zamieszkania,
- rozwój usług wspomagających niezależne życie osób z niepełnosprawnościami.

Wsparcie w formie pomocy finansowej, mające na celu poprawę warunków socjalno-bytowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i/lub materialnej, zostało przyznane i wypłacone przez Ośrodki Pomocy Społecznej w formie zasiłków i świadczeń pielęgnacyjnych. Dane te przedstawione zostały w Tabeli 7.

Rozwój usług środowiskowych i opiekuńczych

Istotnym elementem lokalnego systemu wsparcia jest rozwój usług świadczonych w środowisku zamieszkania, umożliwiających osobom z niepełnosprawnościami pozostawanie w społeczności lokalnej przy jednoczesnym zachowaniu możliwie najwyższego poziomu samodzielności.
Na terenie powiatu realizowane są między innymi:

- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- program „Opieka 75+",
- działalność wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,

- wsparcie świadczone przez Centra Opiekuńczo-Mieszkalne.

Rosnąca liczba osób korzystających z tych form wsparcia wskazuje na ich istotne znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz odciążania rodzin sprawujących opiekę nad osobami zależnymi.

Rehabilitacja zawodowa i aktywizacja na rynku pracy

Powiat Wołomiński podejmuje działania zmierzające do zwiększania aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami oraz wspierania ich uczestnictwa w rynku pracy. Zadania te realizowane są przede wszystkim przez Powiatowy Urząd Pracy (PUP)w Wołominie oraz placówki edukacyjne prowadzące kształcenie specjalne i przygotowanie do pracy.

Obejmują one między innymi:

- poradnictwo zawodowe;
- opracowywanie indywidualnych planów działania;
- pośrednictwo pracy, organizacja Targów Pracy;
- praktyki zawodowe i zajęcia przygotowujące do zatrudnienia;
- współpracę z pracodawcami;
- promocję zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami.

Dane liczbowe osób niepełnosprawnych bezrobotnych zarejestrowanych w PUP prezentowane są w Tabeli 10.

Wspieranie aktywności społecznej i integracji

Ważnym obszarem działań jest wspieranie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym. Działania te realizowane są we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami lokalnymi poprzez:

- organizację wydarzeń integracyjnych,
- prowadzenie zajęć terapeutycznych i rehabilitacyjnych,
- rozwój aktywności kulturalnej i sportowej,
- organizację wyjazdów edukacyjnych i integracyjnych,
- realizację projektów społecznych przeciwdziałających izolacji społecznej.

Organizacje pozarządowe odgrywają istotną rolę w systemie wsparcia społecznego, uzupełniając działania instytucji publicznych poprzez realizację różnorodnych form pomocy skierowanych głównie do osób z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży oraz ich rodzin. Prowadzą one działania terapeutyczne, rehabilitacyjne, integracyjne, edukacyjne oraz aktywizujące społecznie. Z oferowanego wsparcia skorzystało kilkaset osób z terenu powiatu, w tym dzieci i młodzież z zaburzeniami rozwoju, osoby niewidome i słabowidzące oraz osoby z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi.

Działania te były finansowane zarówno ze środków samorządowych (powiatowych i gminnych), jak i z funduszy zewnętrznych, w tym PFRON oraz środków własnych organizacji. Wskazuje to na istotną rolę organizacji pozarządowych jako partnerów strategicznych samorządu, którzy nie tylko realizują pojedyncze projekty, ale również współtworzą lokalny system wsparcia poprzez inicjowanie działań, mobilizowanie dodatkowych źródeł finansowania oraz docieranie do grup wymagających specjalistycznej pomocy.

Szczegółowe dane na temat tych działań przedstawiane są w corocznych sprawozdaniach, m.in.: „Sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Wołomińskiego do roku 2025" oraz „Informacja z realizacji celów Powiatowego Programu Działań na rzecz OzN w Powiecie Wołomińskim".

Wsparcie zdrowia psychicznego i rodzin

W odpowiedzi na rosnące potrzeby mieszkańców rozwijane są działania ukierunkowane na ochronę zdrowia psychicznego oraz wsparcie rodzin osób z niepełnosprawnościami. Działania te obejmują między innymi:

- poradnictwo psychologiczne,
- konsultacje specjalistyczne,
- działania edukacyjne i profilaktyczne,
- wsparcie rodzin zastępczych i opiekunów,
- inicjatywy służące wzmacnianiu dobrostanu psychicznego mieszkańców.

Z myślą o wsparciu rodzin oraz osób z niepełnosprawnościami, w powiecie wołomińskim realizowane są dwa programy rządowe, których źródłem finansowania

jest państwowy fundusz celowy pn. Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, zwany „Funduszem Solidarnościowym":

- program „Opieka wytchnieniowa" (Tabela 8),
- program „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością" (Tabela 9),

Ponadto od roku 2024 Powiat Wołomiński przystępuje do realizacji zadania współfinansowanego ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego, realizowanych w ramach Samorządowego Instrumentu Wsparcia Zdrowia Psychicznego „Mazowsze dla Zdrowia Psychicznego".

Kolejną inicjatywą wpisującą się w założenia polityki społecznej powiatu w zakresie wzmacniania systemu wsparcia rodzin oraz przeciwdziałania wypaleniu opiekunów osób z niepełnosprawnościami jest realizacja programów „Zima z Uśmiechem" i „Lato z Uśmiechem". Programy skierowane są do uczniów szkół specjalnych w wieku od 8 do 24 lat, z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym i ze spektrum autyzmu. Obydwa Programy wspierają zarówno integrację społeczną osób z niepełnosprawnościami, jak i wzmacniają potencjał opiekuńczy rodzin poprzez ich doraźne odciążenie w opiece.

Ochrona praw osób z niepełnosprawnościami i rozwój dostępności

Powiat Wołomiński podejmuje działania służące ochronie praw osób z niepełnosprawnościami oraz zwiększaniu dostępności usług publicznych. W szczególności obejmują one:

- działalność Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych,
- opiniowanie dokumentów i programów samorządowych,
- szkolenia pracowników instytucji publicznych,
- działania na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji,
- wdrażanie standardów dostępności architektonicznej, informacyjnej i komunikacyjnej.

Analiza działań realizowanych w latach 2022–2025 wskazuje na systematyczny rozwój lokalnego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Szczególnie widoczny jest wzrost znaczenia usług środowiskowych, asystenckich, opieki wytchnieniowej oraz

rozwiązań wspierających niezależne życie. Jednocześnie utrzymujące się potrzeby w zakresie rehabilitacji, dostępności, aktywizacji zawodowej i wsparcia rodzin wskazują na konieczność dalszego rozwoju tych obszarów w perspektywie lat 2026–2030.

Poniżej zamieszczone tabele zawierają dane niezbędne do identyfikacji najważniejszych trendów, potrzeb i wyzwań stanowiących podstawę planowania działań na lata 2026–2030. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące realizacji poszczególnych zadań Powiatu Wołomińskiego na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w tym informacje o liczbie beneficjentów, poniesionych wydatkach oraz osiągniętych rezultatach, przedstawiane są w corocznych sprawozdaniach właściwych jednostek organizacyjnych Powiatu.

Załącznik nr 1
do Uchwały nr VII - /2026
Zarządu Powiatu Wołomińskiego
z dnia ..... 2026 r.

Tabela 5. Wydatkowanie środków PFRON przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2022–2025 przyznanych powiatowi wołomińskiemu według algorytmu.

Rodzaj zadania	**Rok 2022**		**Rok 2023**		**Rok 2024**		**Rok 2025**	
	Liczba osób/ wnioskodawców	Wypłacona kwota w zł	Liczba osób/ wnioskodawców	Wypłacona kwota w zł	Liczba osób/ wnioskodawców	Wypłacona kwota w zł	Liczba osób/ wnioskodawców	Wypłacona kwota w zł
Warsztaty Terapii Zajęciowej	24	621 504,00	22	707 904,00	24	778 006,91	20	844 704,00
Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	322	776 422,49	388	1 196 451,19	460	1 558 484,25	499	1 636 729,81
Sprzęt dla prowadzących działalność gospodarczą i instytucji	nie realizowano	nie realizowano	3	3 830,00	3	17 745,28	nie realizowano	nie realizowano
Turnusy rehabilitacyjne	266	392 225,00	322	549 872,00	408	748 005,86	435	719 152,00
Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	169	614 997,07	225	850 000,00	193	836 811,00	297	1 116 851,59
Sport, kultura, turystyka i rekreacja	2	14 425,14	2	20 000,00	2	19 642,60	2	19 521,95
Usługi tłumacza języka migowego	3	9 200,00	2	5 050,00	2	8 821,80	4	20 111,00

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie Rocznej informacji z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2022-2025"

Załącznik nr 1
do Uchwały nr VII - /2026
Zarządu Powiatu Wołomińskiego
z dnia ..... 2026 r.

Tabela 6. Przyznane dofinansowanie z PFRON w ramach programu „Aktywny Samorząd" dla osób niepełnosprawnych z terenu powiatu wołomińskiego w latach 2022-2025.

Zadania		Rok 2022		Rok 2023		Rok 2024		Rok 2025	
		Liczba osób	Wypłacona kwota w zł	Liczba osób	Wypłacona kwota w zł	Liczba osób	Wypłacona kwota w zł	Liczba osób	Wypłacona kwota w zł
Moduł I	Obszar A	8	50 255,00	8	43 288,30	12	101 727,20	19	302 065,00
	Obszar B	35	210 179,00	35	267 825,30	39	277 421,98	27	222 607,00
	Obszar C	28	365 629,00	28	454 670,00	32	422 521,19	26	384 103,00
	Obszar D	12	39 729,00	14	59 721,00	12	50 054,00	24	87 423,00
	Obszar E	Nie realizowano				23	8 800,00	73	34 800,00
Moduł II		104	372 052,00	85	341 956,00	107	218 019,00	147	650 470,00
RAZEM		**187**	**1 037 844,00**	**170**	**1 167 460,60**	**225**	**1 078 543,38**	**316**	**1 681 468,00**

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie Rocznej informacji z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2022-2025"

Załącznik nr 1
do Uchwały nr VII - /2026
Zarządu Powiatu Wołomińskiego
z dnia ..... 2026 r.

Tabela 7. Wypłacone zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom z terenu powiatu wołomińskiego w latach 2022-2025

Rodzaj pomocy finansowej	**Rok 2022**		**Rok 2023**		**Rok 2024**		**Rok 2025**	
	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
Zasiłek stały	909	6 194 821,31	813	3 458 087,56	924	8 363 752,19	1 149	9 219 748,41
Zasiłek okresowy	40	115 765,12	53	67 738,51	85	197 547,80	85	209 901,30
Zasiłek celowy i specjalny			144	168 502,00	197	199 734,82	718	1 597 595,00
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka do 16 r. ż.	2 334	5 951 352,09	2 052	5 221 407,40	2 359	5 920 237,78	2 519	5 657 533,88
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku pow. 16 r. ż - umiarowym lub znacznym st. niepełnosprawności	2 178	6 439 693,96	2 276	5 661 484,16	2 904	6 729 592,12	2 922	6 513 835,84
Zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat	82	208 129,48	56	132 484,16	96	219 939,68	190	390 240,40
Specjalny zasiłek opiekuńczy	72	415 840,00	114	325 328,70	23	125 240,00	6	33 480,00
Świadczenie pielęgnacyjne	1 342	32 069 306,99	3 205	36 686 894,67	1 920	61 879 039,89	1 954	66 161 106,75

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie Rocznej informacji z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2022-2025".

Załącznik nr 1
do Uchwały nr VII - /2026
Zarządu Powiatu Wołomińskiego
z dnia ..... 2026 r.

Tabela 8. Realizacja programu „Opieka wytchnieniowa" z podziałem na gminy powiatu wołomińskiego w latach 2022-2025.

Gmina	Rok 2022		Rok 2023		Rok 2024		Rok 2025	
	Liczba osób	Wydana kwota w zł	Liczba osób	Wydana kwota w zł	Liczba osób	Wydana kwota w zł	Liczba osób	Wydana kwota w zł
PCPR Wołomin	nie realizowano				72	616 400,00	29	185 402,66
Jadów	1	9 374,47	1	9 464,47	nie realizowano			
Zielonka	3	26 637,97	4	21 047,00	3	22 725,00	2	19 868,00
Kobyłka	3	29 374,86	4	34 990,76	4	31 408,00	8	43 160,09
Radzymin	23	198 679,76	26	208 103,04	21	196 758,00		
Ząbki	14	146 800,00	18	143 094,12	18	118 520,20	21	139 292,23
Wołomin	10	97 702,70	45	411 000,00	8	89 587,14	15	110 919,83
Marki	12	106 467,60	18	151 732,32	12	127 092,00	20	199 129,50
Tłuszcz	nie realizowano				3	28 305,00	1	11 618,79
Klembów					5	30 136,67	3	13 595,98
Dąbrówka					4	22 155,25	5	18 920,42
Poświętne					1	5 550,00	2	8 364,00

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie Rocznej informacji z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2022-2025".

Tabela 9. Realizacja programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością" z podziałem na gminy powiatu wołomińskiego w latach 2022-2025

Gmina	Rok 2022		Rok 2023		Rok 2024		Rok 2025	
	Liczba osób	Wydana kwota w zł	Liczba osób	Wydana kwota w zł	Liczba osób	Wydana kwota w zł	Liczba osób	Wydana kwota w zł
PCPR Wołomin	nie realizowano						24	512 891,19
Jadów	nie realizowano				10	196 234,91	14	195 126,00
Zielonka	9	141 663,26	11	153 438,00	12	224 141,00	14	238 858,00
Kobyłka	23	390 307,44	20	438 127,00	21	503 090, 52	23	389 500,79
Radzymin	46	120 753,56	47	810 887,93	63	1 019 341,71	83	1 403 112,00
Ząbki	3	72 050,00	4	89 184,47	18	231 488,95	25	406 640,00
Wołomin	25	556 588,25	67	1 243 025,86	21	709 501,77	52	1 122 198,00
Marki	36	454 394,24	42	510 180,17	50	791 186,74	16	812 179,60
Tłuszcz	11	126 280,29	17	161 880,74	24	327 318,00	26	436 517,00
Klembów	0	0	16	220 406,90	21	349 885,59	18	364 116,63
Dąbrówka	26	369 087,00	24	367 075,00	24	421 747,53	31	452 350,24
Poświętne	3	59 586,20	4	66 190,17	6	75 014,40	6	88 026,00
Strachówka	nie realizowano						8	131 990,00

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie Rocznej informacji z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2022-2025".

Tabela 10. Osoby niepełnosprawne bezrobotne zarejestrowane w PUP w Wołominie w latach 2022-2025

Niepełnosprawni bezrobotni		**Rok 2022**	**Rok 2023**	**Rok 2024**	**Rok 2025**
Ogółem, w tym:		218	207	165	191
mężczyźni		126	124	91	108
kobiety		92	83	74	83
Miejsce zamieszkania	miasta	139	139	112	133
	wieś	79	68	53	58
Stopień niepełnosprawności	znaczny	8	5	4	3
	umiarkowany	112	109	84	87
	lekki	98	93	77	101

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie danych z PUP w Wołominie.

Dane uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie uwzględniają jedynie osoby oficjalnie zarejestrowane jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy. Należy mieć jednak na uwadze, iż nie wszystkie rejestrujące się osoby przedkładają w Urzędzie posiadane przez siebie orzeczenie. W związku z tym, dane na temat liczby osób bezrobotnych z niepełnosprawnością należy traktować orientacyjnie, gdyż w rzeczywistości liczba ta może być wyższa.

5. Diagnoza potrzeb osób z niepełnosprawnościami w powiecie wołomińskim

Przeprowadzona diagnoza sytuacji osób z niepełnosprawnościami wskazuje, że pomimo systematycznego rozwoju usług społecznych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych, nadal występują istotne bariery ograniczające możliwość pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, edukacyjnym i zawodowym. Analiza danych statystycznych, informacji pozyskanych od instytucji realizujących zadania na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz wniosków ze spotkań eksperckich pozwala wskazać najważniejsze wyzwania wymagające podejmowania działań w latach 2026–2030.

Rosnąca liczba osób wymagających wsparcia

W ostatnich latach obserwowany jest wzrost liczby wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności, szczególnie w grupie osób dorosłych. W latach 2022–2025 liczba wydanych orzeczeń wzrosła z 1 970 do 2 729. Szczególnie widoczny jest wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami wynikającymi z chorób psychicznych, chorób neurologicznych, chorób układu oddechowego i krążenia oraz całościowych zaburzeń rozwojowych. Zjawisko to wskazuje na konieczność dalszego rozwoju usług społecznych, rehabilitacyjnych i zdrowotnych oraz zwiększania dostępności wsparcia dla mieszkańców powiatu.

Wzrost potrzeb w zakresie wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi i neurorozwojowymi

Diagnoza wskazuje na systematyczny wzrost liczby osób z orzeczeniami wydawanymi z powodu chorób psychicznych oraz całościowych zaburzeń rozwojowych. Jednocześnie zwiększa się zapotrzebowanie na wsparcie psychologiczne, psychiatryczne, terapeutyczne i środowiskowe zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i osób dorosłych. Wymaga to dalszego rozwijania systemu wsparcia zdrowia psychicznego oraz zwiększania dostępności specjalistycznych usług terapeutycznych.

Konieczność rozwoju usług wspierających niezależne życie

Rosnące zainteresowanie usługami asystenckimi, opieką wytchnieniową, wypożyczalniami sprzętu rehabilitacyjnego oraz działalnością Powiatowych Centrów Opiekuńczo-Mieszkalnych, Centrów Opiekuńczo--Mieszkalnych (zwanych dalej PCOM, COM) potwierdza potrzebę dalszego rozwoju usług środowiskowych. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych utrzymuje się na wysokim poziomie, a funkcjonowanie PCOM w Kobyłce oraz COM w Tłuszczu pokazuje rosnące znaczenie tej formy wsparcia. W kolejnych latach niezbędne będzie zwiększanie dostępności usług wspierających samodzielne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

Potrzeba wzmacniania wsparcia rodzin i opiekunów

Znaczna część opieki nad osobami z niepełnosprawnościami realizowana jest przez członków rodzin. Rosnąca liczba osób korzystających z programów wpierających rodziny osób z niepełnosprawnością, takich jak „Opieka wytchnieniowa" wskazuje na potrzebę dalszego rozwijania instrumentów odciążających opiekunów oraz wspierających ich w codziennym funkcjonowaniu. Ważnym wyzwaniem pozostaje zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego, wsparcia psychologicznego oraz usług umożliwiających czasowe przejęcie opieki.

Potrzeba zwiększania dostępności edukacji i wsparcia dzieci z niepełnosprawnościami

Na terenie powiatu funkcjonują placówki realizujące kształcenie specjalne i integracyjne, jednak wzrastająca liczba dzieci wymagających specjalistycznego wsparcia edukacyjnego, terapeutycznego i rehabilitacyjnego powoduje konieczność dalszego rozwijania oferty edukacyjnej oraz wzmacniania systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Szczególnego znaczenia nabiera wczesna diagnoza oraz szybkie obejmowanie dzieci odpowiednimi formami wsparcia.

Ograniczona aktywność zawodowa części osób z niepełnosprawnościami

Pomimo działań realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy oraz funkcjonowania instrumentów rehabilitacji zawodowej nadal występują bariery utrudniające podejmowanie i utrzymywanie zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnościami. Wyzwaniem pozostaje zwiększanie aktywności zawodowej, rozwijanie współpracy z pracodawcami oraz promowanie zatrudnienia wspomaganego i elastycznych form pracy.

Konieczność dalszej likwidacji barier i poprawy dostępności

Pomimo realizacji licznych działań na rzecz dostępności nadal występują bariery architektoniczne, komunikacyjne, cyfrowe i informacyjne utrudniające samodzielne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami. Rozwój usług publicznych powinien uwzględniać zasady uniwersalnego projektowania oraz wymogi dostępności wynikające z obowiązujących przepisów prawa.

Potrzeba wzmacniania współpracy międzyinstytucjonalnej

W powiecie wołomińskim funkcjonuje rozbudowana sieć instytucji publicznych i organizacji pozarządowych realizujących działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Liczne inicjatywy społeczne, rehabilitacyjne i integracyjne realizowane przez organizacje pozarządowe potwierdzają znaczenie partnerstwa lokalnego. Dalszy rozwój systemu wsparcia wymaga pogłębiania współpracy pomiędzy samorządem, organizacjami pozarządowymi, instytucjami ochrony zdrowia, edukacji oraz pomocy społecznej.

Wskazane problemy i wyzwania stanowią podstawę do określenia celów strategicznych i operacyjnych Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Wołomińskim na lata 2026–2030.

III. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ PROGRAMU NA LATA 2026-2030

Głównym celem Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie wołomińskim na lata 2026-2030 jest **rozwój wsparcia umożliwiającego osobom z niepełnosprawnościami pełne uczestnictwo w życiu społecznym, edukacyjnym i zawodowym oraz poprawę jakości ich życia poprzez koordynację działań powiatowych i dostęp do niezbędnych usług.**

Cel ten będzie osiągnięty poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

1/ Zwiększenie poziomu aktywności społecznej oraz uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w życiu społecznym Powiatu Wołomińskiego

2/ Zwiększenie dostępności i zakresu usług rehabilitacji społecznej oraz wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnościami

3/ Zwiększenie dostępności edukacji oraz możliwości podnoszenia kwalifikacji przez dzieci, młodzież i osoby z niepełnosprawnościami

4/ Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami oraz poprawa ich dostępu do rynku pracy

5/ Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie potrzeb, potencjału i praw osób z niepełnosprawnością.

Cel operacyjny nr 1 **Zwiększenie poziomu aktywności społecznej oraz uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w życiu społecznym Powiatu Wołomińskiego**
Kierunki działań: → Podejmowanie wspólnych przedsięwzięć na rzecz osób z niepełnosprawnościami z jednostkami samorządowymi; → Wspieranie organizacji wydarzeń o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i turystycznym z udziałem osób z niepełnosprawnością i ich rodzin; → Zwiększenie dostępności infrastruktury dla osób z różnymi niepełnosprawnościami; → Usprawnienie działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych, technicznych, komunikacyjnych w miejscu zamieszkania, placówkach edukacyjnych, w miejscach użyteczności publicznej; → Likwidacja barier transportowych poprzez zakup pojazdów dostosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami; → Propagowanie idei aktywności poprzez organizowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych z udziałem osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów; → Rozwój usług na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w tym opiekuńczych, asystenckich; → Tworzenie i wspieranie grup wsparcia oraz klubów zainteresowań, które sprzyjają budowaniu sieci społecznych; → Wspieranie programów wolontariatu skierowanych do osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Wskaźniki realizacji działań:

→ Liczba zorganizowanych działań, przedsięwzięć, projektów, programów;

→ Liczba instytucji, w których zlikwidowano bariery;

→ Liczba zakupionych pojazdów;

→ Liczba osób korzystających z przewozu specjalistycznym pojazdem;

→ Liczba rodzin objętych opieką usług opiekuńczych;

→ Liczba wolontariuszy zaangażowanych w działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny nr 2

Zwiększenie dostępności i zakresu usług rehabilitacji społecznej oraz wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnościami

Kierunki działań:

→ Tworzenie i rozbudowa ośrodków rehabilitacji społecznej oraz programów wsparcia dziennego;

→ Tworzenie nowych i wspieranie już istniejących form kompleksowej rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami (Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowe Domy Samopomocy itd.);

→ Udzielanie pomocy finansowej osobom z niepełnosprawnościami do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych;

→ Dofinansowanie zaopatrzenia osób z niepełnosprawnościami w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze niezbędne do ich funkcjonowania;

→ Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych;

→ Realizacja programu „Opieka wytchnieniowa";

→ Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej".

Wskaźniki realizacji działań:

→ Liczba osób z niepełnosprawnościami, które skorzystały z dofinansowania;

- → Liczba osób uczestniczących w turnusach rehabilitacyjnych;
- → Liczba uczestników WTZ, ŚDS;
- → Liczba utworzonych lub rozbudowanych ośrodków rehabilitacji społecznej;
- → Liczba osób korzystających z usług rehabilitacyjnych.

Cel operacyjny nr 3

Zwiększenie dostępności edukacji oraz możliwości podnoszenia kwalifikacji przez dzieci, młodzież i osoby z niepełnosprawnościami

Kierunki działań:

- → Zapewnienie odpowiedniej formy kształcenia specjalnego z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami wymagającym stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy;
- → Dostosowanie budynków, placówek edukacyjnych do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami poprzez eliminowanie barier w zakresie dostępności;
- → Tworzenie klas integracyjnych w przedszkolach i szkołach, stosownie do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami;
- → Wprowadzenie osoby koordynatora ds. dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, udzielającego informacji i wsparcia przy umieszczaniu dziecka w szkole specjalnej;
- → Podnoszenie kwalifikacji kadry placówek oświatowych w zakresie tematyki niepełnosprawności;
- → Prowadzenie konsultacji psychologicznych i doradztwa dla rodzin i opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami;
- → Zapewnienie dostępu do zajęć w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka;
- → Prowadzenie doradztwa edukacyjnego i zawodowego;
- → Zwiększenie liczby etatów w Poradniach Psychologiczno-Pedagogicznych w celu przyśpieszenia ścieżki diagnostycznej;

→ Objęcie pomocą diagnostyczną dzieci z niepełnosprawnościami.

Wskaźniki realizacji działań:

→ Liczba funkcjonujących w placówkach oświatowych klas integracyjnych;

→ Liczba placówek edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;

→ Liczba uczniów korzystających z dostosowanych programów edukacyjnych;

→ Liczba godzin doradztwa edukacyjnego, zawodowego i psychologicznego udzielonego uczestnikom;

→ Liczba działań integracyjnych i kampanii edukacyjnych zrealizowanych w szkołach;

→ Liczba nauczycieli, pracowników edukacyjnych objętych szkoleniami lub warsztatami.

Cel operacyjny nr 4

Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami oraz poprawa ich dostępu do rynku pracy

Kierunki działań:

→ Prowadzenie przez Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie pośrednictwa pracy i poradnictwa dla osób z niepełnosprawnościami, ich szkolenie i przekwalifikowanie;

→ Wprowadzenie przez Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie wyspecjalizowanego doradztwa zawodowego dla osób z niepełnosprawnościami;

→ Edukacja i wczesne doradztwo zawodowe;

→ Opracowanie i realizacja Indywidualnych Planów Działania dostosowanych do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami;

→ Kontynuacja i rozwój targów pracy dedykowanych dla osób z niepełnosprawnościami;

→ Organizacja warsztatów i szkoleń dla lokalnych pracodawców nt. zatrudniania osób z niepełnosprawnościami – współpraca z instytucjami wspierającymi środowisko OzN; → Wsparcie finansowe młodzieży z niepełnosprawnościami w dostępie do edukacji wyższej w ramach programu „Aktywny Samorząd"; → Wspieranie osób z niepełnosprawnościami w rozwoju ich kompetencji, poszukiwaniu pracy i utrzymaniu zatrudnienia oraz promowanie dobrych praktyk, w tym prowadzenie poradnictwa zawodowego; → Tworzenie otoczenia sprzyjającego skutecznej aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami; → Realizacja programów staży i praktyk zawodowych w firmach partnerskich; → Realizacja programów celowych PFRON mających na celu aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnościami.
Wskaźniki realizacji działań: → Liczba osób z niepełnosprawnościami, które skorzystały ze szkoleń; → Liczba osób z niepełnosprawnościami, które otrzymały dofinansowanie do nauki w uczelniach wyższych; → Liczba działań promujących zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami; → Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych indywidualnym doradztwem zawodowym; → Liczba opracowanych Indywidualnych Planów Działania; → Liczba zorganizowanych kursów, szkoleń i warsztatów; → Liczba uczestników zdobywających nowe kwalifikacje.

Cel operacyjny nr 5 **Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie potrzeb, potencjału i praw osób z niepełnosprawnością**
Kierunki działań:

→ Kampanie społeczne ukierunkowane na zwiększenie świadomości społeczeństwa odnośnie niepełnosprawności oraz przełamywanie dotychczasowych uprzedzeń; → Upowszechnianie informacji dotyczących problemów osób z niepełnosprawnościami w zakresie ulg, uprawnień, obowiązujących przepisów za pomocą lokalnych mediów oraz social mediów; → Kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami z niepełnosprawnościami; → Zwiększenie świadomości społeczeństwa na przemoc wobec osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych; → Podejmowanie różnorodnych działań na rzecz aktywizacji osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałania ich izolacji oraz samotności; → Wdrażanie w szkołach programów wychowawczych, mających na celu kształtowanie postaw opartych na zrozumieniu i akceptacji osób z niepełnosprawnościami; → Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników instytucji publicznych w zakresie problematyki niepełnosprawności.
Wskaźniki realizacji działań: → Liczba zorganizowanych działań, przedsięwzięć, projektów, programów aktywizujących osoby z niepełnosprawnościami; → Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych; → Liczba osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin, którym udzielono wsparcia; → Liczba szkół realizujących programy wychowawcze; → Liczba publikacji w prasie, w internecie.

IV. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA, REALIZATORZY PROGRAMU

Źródła finansowania

Realizacja działań przewidzianych w Programie finansowana będzie w miarę posiadanych środków finansowych pochodzących z różnych źródeł.

Zakłada się wykorzystanie w szczególności:

- środków własnych Powiatu Wołomińskiego;
- środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczonych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej;
- środków pochodzących z budżetu państwa, w tym w ramach programów resortowych;
- środków pozyskiwanych z funduszy Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych;
- środków pochodzących z programów rządowych, w szczególności ukierunkowanych na rozwój usług społecznych, asystencji osobistej oraz opieki wytchnieniowej;
- środków pozostających w dyspozycji organizacji pozarządowych i innych podmiotów realizujących zadania publiczne;
- grantów oraz innych środków pozabudżetowych pozyskanych na realizację działań wynikających z Programu.

Wysokość środków finansowych przeznaczanych na realizację poszczególnych zadań będzie uzależniona od corocznych możliwości budżetowych jednostek realizujących Program oraz od skali pozyskanych środków zewnętrznych.

Realizatorzy Programu

Realizatorami Programu będą Starostwo Powiatowe w Wołominie, jednostki organizacyjne Powiatu Wołomińskiego oraz organizacje pozarządowe, w tym w szczególności:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie;
2. Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie;

3. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie;
4. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Wołominie;
5. Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne;
6. Placówki oświatowe.

Zadania dotyczące osób z niepełnosprawnościami gminy oraz ich jednostki organizacyjne realizują w oparciu o swoje dokumenty gminne z zakresu pomocy społecznej.

V. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie będzie pełniło funkcję jednostki odpowiedzialnej za koordynację realizacji Programu, jego monitoring oraz ewaluację, a w razie potrzeby również za wprowadzanie stosownych aktualizacji. Przeprowadzanie ewaluacji jest niezbędne, ponieważ w trakcie realizacji Programu mogą pojawić się nowe okoliczności i problemy, które nie były możliwe do przewidzenia na etapie jego opracowywania, a które wymagają uwzględnienia w dalszych działaniach.

Monitoring i ewaluacja Programu będą polegały na systematycznej ocenie podejmowanych działań oraz na dostosowywaniu kierunków interwencji w sytuacji wystąpienia istotnych zmian społecznych, wynikających np. ze zmian przepisów prawa lub narastania określonych problemów społecznych.

Podstawowym narzędziem monitoringu będą coroczne sprawozdania z realizacji Programu przygotowywane za dany rok kalendarzowy. Sprawozdanie będzie przekazywane Radzie Powiatu Wołomińskiego przez Dyrektora PCPR i stanie się integralną częścią rocznego sprawozdania z działalności tej jednostki. Dokumenty te będą opracowywane na podstawie danych pozyskanych od powiatowych i gminnych jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami na terenie powiatu wołomińskiego.

Program ma charakter otwarty, co oznacza, że na podstawie wyników monitoringu i ewaluacji dopuszcza się wprowadzanie zmian oraz uzupełnień w całym okresie jego obowiązywania.

VI. PODSUMOWANIE

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2026–2030 stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców Powiatu Wołomińskiego oraz wyzwania wynikające ze zmian społecznych, demograficznych i organizacyjnych wpływających na funkcjonowanie lokalnego systemu wsparcia. Starzenie się społeczeństwa, wydłużanie średniej długości życia oraz wzrost liczby osób wymagających wsparcia powodują konieczność rozwijania usług społecznych, zdrowotnych i rehabilitacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb mieszkańców.

Realizacja założeń Programu powinna przyczynić się do wzrostu spójności, dostępności i integracji systemu wsparcia, sprzyjającego wyrównywaniu szans, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz poprawie jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Podejmowane działania będą wyrazem odpowiedzialności samorządu za tworzenie wspólnoty lokalnej opartej na zasadach równości, solidarności społecznej i poszanowania godności każdego człowieka.

Powiat Wołomiński, realizując założenia niniejszego Programu, deklaruje dążenie do tworzenia lokalnego systemu wsparcia odpowiadającego współczesnym wyzwaniom społecznym, opartego na zasadach dostępności, partnerstwa i aktywnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społeczności lokalnej.

VII. SPIS WYKRESÓW I TABEL

Wykres 1. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wołominie w latach 2022-2025..... 7

Tabela 1. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osobom poniżej 16 r. ż. w powiecie wołomińskim w latach 2022-2025 wg. przyczyny niepełnosprawności.... 8

Tabela 2. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osobom powyżej 16 r. ż. w powiecie wołomińskim w latach 2022-2025 wg. przyczyny niepełnosprawności.... 9

Tabela 3. Liczba wydanych legitymacji dokumentujących niepełnosprawność oraz liczba wydanych kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych w powiecie wołomińskim w latach 2022-2025..... 10

Tabela 4. Rodzaje orzeczeń wydanych przez Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne z powiatu wołomińskiego w latach 2022-2025..... 11

Tabela 5. Wydatkowanie środków PFRON przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2022–2025 przyznanych powiatowi wołomińskiemu według algorytmu..... 24

Tabela 6. Przyznane dofinansowanie z PFRON w ramach programu „Aktywny Samorząd" dla osób niepełnosprawnych z terenu powiatu wołomińskiego w latach 2022-2025..... 25

Tabela 7. Wypłacone zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom z terenu powiatu wołomińskiego w latach 2022-2025..... 26

Tabela 8. Realizacja programu „Opieka wytchnieniowa" z podziałem na gminy powiatu wołomińskiego w latach 2022-2025..... 27

Tabela 9. Realizacja programu „Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością" z podziałem na gminy powiatu wołomińskiego w latach 2022-2025..... 27

Tabela 10. Osoby niepełnosprawne bezrobotne zarejestrowane w PUP w Wołominie w latach 2022-2025..... 28